

Justitiedepartementet

SOU 2024:63 Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar

Dnr Ju2024/01778

Skolverket avgränsar remissvaret till aspekter av utredningens förslag som rör Skolverket och skolväsendet.

6 En ny generell sekretessbrytande bestämmelse

Skolverket ställer sig positivt till ambitionen att genom en generell sekretessbrytande bestämmelse underlätta informationsutbytet mellan myndigheter med de synpunkter som framgår nedan.

Skolverket delar utredningens bedömning att det finns behov av ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter. Skolverket anser att den föreslagna bestämmelsen kan bidra till ett utökat och förenklat informationsutbyte mellan myndigheter.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i fråga om Skolverkets verksamhet

Skolverkets uppgifter är i huvudsak offentliga. Statistiksekretessen är undantagen från den föreslagna bestämmelsens tillämpningsområde. Skolverket bedömer att det bör finnas ett begränsat behov för andra myndigheter att ta del av övriga sekretessbelagda uppgifter hos Skolverket. Det innebär att den sekretessbrytande bestämmelsen bedöms få begränsad påverkan på myndighetens uppgiftslämnande.

Skolverket kan enligt förslag från skolinformationsutredningen få ett utökat ansvar för att samla in uppgifter från kommuner och enskilda huvudmän utanför statistikverksamheten.¹ Om förslaget genomförs införs en ny sekretessbestämmelse till skydd för enskilda med ett omvänt skaderekvisit. Det

¹ Informationsförsörjning på skolområdet- Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)

medför att den nu föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen blir tillämplig på uppgifterna.

I enlighet med vad som anförs i utredningen bedömer Skolverket att den föreslagna bestämmelsen ger en ökad möjlighet för myndigheten att få sekretessbelagda uppgifter från andra myndigheter. Skolverket bedömer att detta i första hand kommer gälla informationsutbyte inom myndighetens hantering av statsbidrag. Skolverket bedömer att förslaget ger utökade möjligheter att motverka felaktiga utbetalningar och ser positivt på detta.

Skolverket ser sammantaget positivt på de utökade möjligheter till informationsutbyte som förslaget medför för myndigheten.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i förhållande till skolväsendet

Skolväsendet består av både offentliga och enskilda huvudmän. Sekretess och tystnadsplikt regleras olika beroende på skol- och verksamhetsform. Utredningens förslag blir direkt tillämpliga på offentliga skolor. Enskilda huvudmän kan använda sekretessbrytande bestämmelser enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, för att bryta tystnadsplikten i skollagen (2010:800). Enskilda huvudmän har dock inte samma skyldigheter att lämna ut handlingar som offentliga huvudmän enligt OSL och tryckfrihetsförordningen. För att den föreslagna bestämmelsen ska få fullt genomslag för enskilda huvudmäns uppgiftslämnande är det troligen nödvändigt att särskilt reglera möjligheten att bryta den skollagsreglerade tystnadsplikten.² Skolverket bedömer att de flesta uppgifter som efterfrågas av andra myndigheter från skolan inte omfattas av sekretess. Det innebär att offentliga skolor redan i dagsläget kan lämna uppgifter som andra myndigheter behöver. Det begränsar bestämmelsens påverkan på skolväsendet.

Skolverket delar utredningens bedömning att det finns tungt vägande skäl för ett utökat informationsutbyte, bland annat kopplat till unga som riskerar att fara illa och utnyttjas i kriminella sammanhang. Den föreslagna bestämmelsen bedöms visserligen kunna göra det enklare för skolväsendet att bedöma när uppgifter kan lämnas till bland annat polis och socialtjänst. Det kan ge förutsättningar för ett bättre samarbete. Ett alltför omfattande uppgiftslämnande kan dock påverka elevernas förtroende för skolan negativt och innebära integritetsintrång som inte är proportionerliga i förhållande till nyttan. Skolverket anser därmed att det finns starka skäl att närmare utreda behoven av ett sådant uppgiftslämnande med avvägningar och eventuella avgränsningar i förhållande till motstående intressen.

Skolverket har i andra sammanhang påtalat behovet av att skolan i högre utsträckning ska kunna ta emot uppgifter från andra myndigheter, bland annat för

² Se s. 408 betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (SOU 2023:69)

att stärka säkerheten i skolan.³ Skolverket bedömer att den nu föreslagna, sekretessbrytande bestämmelsen kan bidra till detta. Enskilda huvudmän omfattas i nuläget inte av OSL. Det medför att bestämmelsen inte ger utökade möjligheter att lämna uppgifter till enskilda huvudmän.

Den föreslagna bestämmelsen kan vidare medföra att skolor får ta emot känsliga uppgifter som inte omfattas av sekretess i skolans verksamhet. Skolverket anser att det är nödvändigt att utreda vilka förutsättningar som skolorna har för att på ett säkert sätt kunna hantera ett ökat inflöde av integritetskänsliga uppgifter om elever.

Utökade skyldigheter för skolväsendet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter har nyligen utretts. Det har resulterat i lagförslag som innebär att skolor ska lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter under vissa förutsättningar.⁴ Skolverket anser att det finns ett behov av att utreda hur föreslagna bestämmelser förhåller sig till det nu aktuella förslaget.

6.5 Uppgiftslämnandet ska behövas

Skolverket anser att konstruktionen som innebär att utlämnande myndighet ska bedöma mottagande myndighets behov av uppgifter kan innebära otydlighet vid tillämpningen. Det kan vara svårt för utlämnande myndighet att bedöma vilka uppgifter som mottagande myndighet har behov av, även om mottagande myndighet så långt som möjligt försöker att klargöra detta. Skolverket bedömer vidare att konstruktionen innebär en risk för att känsliga uppgifter lämnas som mottagande myndighet inte har något behov av, dvs. att s.k. överskottsinformation uppstår.

7.2 Överväganden och förslag

Skolverket delar utredningens bedömning avseende behovet av en ventil där vissa motstående skäl kan hindra ett utlämnande. Skolverket anser dock att rekvisitet övervägande skäl kan framstå som otydligt för den som tillämpar bestämmelsen. Det finns därmed en risk att tillämpningen av bestämmelsen skiljer sig åt mellan myndigheter. Det kan leda till att det framstår som oklart både för myndigheter och enskilda vad som faktiskt gäller. Skolverket anser därför att det är önskvärt att det tydliggörs vilka överväganden som ska ligga till grund för bedömningen.

8 Den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde

Skolverket delar utredningens bedömning avseende behov av undantag för statistiksekretess och sekretess avseende lagring för teknisk bearbetning.

⁴ prop. 2024/25:65 och betänkandet En översyn av 23 kap. brottsbalken (SOU 2024:55)

Skolverket har inga synpunkter på övriga föreslagna undantag från bestämmelsens tillämpning. Skolverket bedömer dock att det finns anledning att närmare utreda behov av begränsningar i möjligheten att bryta sekretess och tystnadsplikt i skolan.

9 Den generella sekretessbrytande bestämmelsens förhållande till övrig reglering

Skolverket delar utredningens bedömning att det är önskvärt att som utgångspunkt undvika lagstiftning som innebär dubbelreglering. Skolverket delar dock utredningens bedömning att de skäl som anförs är tillräckliga för att införa en bestämmelse som inte är subsidiär i förhållande till andra sekretessbrytande bestämmelser.

10 Skyddet för den personliga integriteten

Skolverket delar utredningens bedömning avseende att den föreslagna bestämmelsen kommer att medföra en ökad behandling av känsliga personuppgifter. Skolverket bedömer att detta kan medföra särskilda problem och risker vid hanteringen av känsliga personuppgifter i skolväsendet. Skolverket anser att det är nödvändigt att närmare utreda omfattningen av känsliga personuppgifter som kan komma att lämnas till skolor och skolornas beredskap för att hantera detta.

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Erik Janzon efter föredragning av juristen Lars Bernhardsson.

Erik Janzon
Rättschef

Lars Bernhardsson1
Handläggare

Handlingen är beslutad i Skolverkets elektroniska ärende- och dokumenthanteringssystem av:
Erik Janzon (Signerare) den 2024-12-17
Lars Bernhardsson1 (Signerare) den 2024-12-17.

